

ای مریم فرمانبر پروردگار خود باش و سجده کن و با رکوع کنندگان رکوع نما

(سوره آل عمران، آیه ۴۳)

مصاحبه مختصر با محترم پوهنیار امان الله احمدزی رئیس عمومی حقوق وزارت عدلیه ج. ا. ا.

مصاحبه کننده: شفیق الله «نبی زاد»

حقوقی را که به محاکم راجع می شود بررسی کرد. اما هنوز هم نظر به پرسونل موجوده محاکم و نظریه تشکیل محاکم حجم کاری محاکم به خصوص در بخش قضایای حقوقی و تجارتی هنوز هم زیاد است. ادارات حقوقی است که با حل و فصل اختلافات از طریق مصالحه و میانجگری اختلافات را حل می سازد و از ارسال دوسیه و از افزایش حجم کار در محاکم میگذرد. در عین حال این نقش ادارات حقوقی در جهت حل و فصل اختلافات از این لحاظ حایز اهمیت است که اختلافات حقوقی اصلاً و ذاتاً به طریق مصلحت آمیزش ایجاب می کند که حل و فصل شود. به همین خاطر در قانون اصول محاکمات مدنی و قانون اصول محاکمات تجاری تذکر داده شده است که محکمه قبل از اجرائت شان طرفین را به صلح یا مصالحه و میانجگری دعوت میکند. این موضوع در قضایای تجارتی و قضایای فامیلی فوق العاده حایز اهمیت است. چون در قضایای تجارتی و قضایای فامیلی روابط به شکل مستمر است و این روابط نمی شود که با اجرائت قضایا حل و فصل شود. در زمینه این روابط ایجاب میکند که حل و فصل به گونه ای باشد که روابط چون حساس است و او را صدمه نرساند. به این لحاظ بهترین روش روش حل و فصل از طریق مصالحه و میانجگری است که روش مسالمت آمیز است به تناسب حکم محکمه حایز اهمیت است. نهائماً حل و فصل از طریق مصالحه و میانجگری اهمیت شان در این است. در صورت که موقتانه باشد و تمامی اصول و معیارهای رسیدگی از طریق مصالحه به شکلی مسکلی اش در نظر گرفته شده باشد تطبیق حکم آسان میشود. چون حل و فصل از طریق محکمه خواهی نخواهی یک طرف راضی و یک طرف ناراض میباید ولو قناعت وجود داشته باشد تطبیق حکم به بن بست میرسد. اما حل و فصل از طریق مصالحه تطبیق را آسان می سازد و از این لحاظ این ادارات حقوقی است که زمینه سازی برای حل و فصل اختلافات از طریق مصالحه و میانجگری میکند.

اخیراً موصوف به اساس پیشنهاد وزارت محترم عدلیه و حکم مقام عالی ریاست جمهوری به تاریخ ۱۳۹۹/۸/۲۶ باحفظ کادر علمی به حیث رئیس عمومی حقوق وزارت محترم عدلیه تقرر حاصل نموده و ایفای وظیفه مینماید. درابتدا راجع به سوالات که از ایشان به ارتباط نقش و اهمیت ادارات حقوقی در چوکات وزارت محترم عدلیه صورت گرفت چنین جواب ارائه نموده اند: ادارات حقوقی وزارت عدلیه در زنجیره عدالت و در جمع نهاد های عدلی و قضایا به خصوص در بخش دعاوی حقوقی بشمول دعاوی احوال شخصیه، دیون و تجارتی، املاکی و حتی حقوق عامه نقش برجسته ای دارند. چون در دعاوی حقوقی و تجارتی ابتدا ادارات حقوقی عرایض حقوقی را بررسی کرده و قبل از محکمه اجرائت میکنند لذا ادارات حقوقی است که اساس دوسیه را میگذرانند و بعداً به محکمه حاله میشود که بعد از طی مراحل محاکماتی در مرحله آخر ادارات حقوقی حکم نهایی و قطعی محاکم را تطبیق و به منصفه اجرا می گزارند. یعنی اگر ادارات حقوقی موجود نباشد ولو حکم محکمه هر قدر عادلانه، شفاف و قانونی باشد ویا هم اگر ادارات حقوقی اجرا آن شان سریع شفاف و قانونی نباشد ولو حکم محکمه عادلانه باشد باز هم نتیجه درست که تأمین عدالت است بدست نمی آید. به این لحاظ در ابتدای دعاوی حقوقی در زنجیره عدالت و در انتهای طی مراحل دعاوی حقوقی ادارات حقوقی قرار دارد و با نقش خود نتیجه و سر نوشت دعاوی حقوقی را مشخص میسازند. در ضمن ادارات حقوقی بعد از این که قانون جدید طرز تحصیل حقوق ساخته شد با د نظر داشت مسئولیتی که در ماده (۹) و (۲۲) قانون طرز تحصیل حقوق پیشبینی شده در قسمت حل و فصل اختلافات از طریق مصالحه و میانجگری قبل از ارجاع موضوع به محکمه نقش بسیار برجسته دارند. این موضوع از دو لحاظ قابل اهمیت است و نقش ادارات حقوقی را برجسته میکند. یکی از لحاظ پائین آوردن حجم کار محاکم. با وجود که حکومت نمیتواند از تمامی نقاط کشور دعاوی

ابتدا می پردازیم به معرفی کوتاه محترم پوهنیار امان الله احمدزی رئیس عمومی حقوق: محترم پوهنیار امان الله احمدزی فرزند موسی خان در سال ۱۳۱۸ هـ ش در ولایت کابل متولد گردیده است. دوره ابتدائیه مکتب را در مکتب متوسطه شاه شهید و دوره لیسه را در مکتب لیسه عالی استاد بیات به پایان رسانیده، بعد از سپری نمودن کاندیدور در سال ۱۳۸۷ وارد پوهنتون مرکزی کابل گردیده و تحصیلات عالی خویش را به درجه لسانس در رشته قضاء و خزانوالی در پوهنهی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل در سال ۱۳۹۰ به اتمام رسانیده است و در سال ۲۰۱۷ وارد پوهنتون اوهایوشمالی کشور آمریکا شده و ماستری خویش را در رشته حقوق، حکومتداری دیپلماتیک و حاکمیت قانون از پوهنتون مذکور بدست آورده است. آقای احمدزی بعد از اتمام دوره تحصیلی به مدت نزدیک به یکسال در ریاست تنفیذ قانون وزارت مبارزه با مواد مخدر ایفای وظیفه نموده و متعاقباً شامل کادر علمی پوهنهی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل گردیده و الی اکنون منحصت عضو کادر علمی دیپارتمنت حقوق خصوصی در آن پوهنهی مضامین مختلفه حقوقی را تدریس نموده و مصروف خدمت می باشد. آقای احمدزی در کنار فعالیت های آکادمیک عضویت انجمن وکلای مدافع افغانستان را منحصت وکیل مدافع نیز دارا بوده و در پروژه های مختلفه اصلاحات حقوقی و حاکمیت قانون نیز دخیل بوده است. موصوف از طریق پروسه عدالت در تهیه و ترتیب رهنمود علمی اجرائت برای ادارات حقوق افغانستان، رهنمود معلو مات حقوقی و رهنمود اصول محاکمات تجارتی سهم داشته است. آقای احمدزی منحصت عضو کمیته تسوید قانون اصول محاکمات اداری با وزارت عدلیه نیز همکاری داشته و با سایر نهاد های کمک کننده در بخش عدلی و قضایی، در بخش اسناد تقنینی، ارائه مشوره های حقوقی و خدمات حقوقی نقش عمده را ایفا نموده است.

خشونت جنسی یا جنسیتی

تبع و تگارش: فیض الله «خواجه آمان»

خشونت جنسی یا جنسیتی یکی از ناهنجار ترین موارد نقض حقوق بشر شمرده شده است. به گزارش سازمان جهانی بهداشت 35 درصد زنان در طول زندگی خود با خشونت جنسی از سوی شریک نزدیک و یا شخص دیگر رو برو شده اند.

قبل از اینکه وارد بحث اصلی خشونت جنسی یا جنسیتی شویم اشاره به خلقت زن در اسلام می نمایم. زن به عنوان نیمی از پیکر جامعه انسانی نقش موثر در بقاء و گسترش نسل انسانی و پرورش و تربیت فرزندان را ایفا نموده و می نماید و با داشتن مهر، عطوفت، بردباری و حوصله مندی، نقش بارز آن در کنار مرد همیشه در محراق توجه اندیشمندان قرار داشته است. در طول تاریخ زنان پا به پای مردان همگام و همراه با آنان در پیمودن مسیر پر پیچ و خم زندگی نقش ارزنده ای داشته است. با وجود که زنان همیشه در کنار مردان بطور مستقیم و غیر مستقیم نقش آفرین بوده اند ولی بسیاری از علما و دانشمندان نخواستند و یا نتوانسته اند نقش حقیقی و جایگاه واقعی زن را در خانواده و اجتماع انسانی آنطوریکه شایسته است معرفی کنند.

آیه یک سوره نساء می فرماید: ترجمه؛ همانا پروردگار شما را از نفس واحد خلق کرده است. زنان و مردان که امروز در عالم پرکنده اند از وصلت آدم و بی بی حوا بوده که خلقت شان بر می گردد به آن دو (آدم و حوا) در واقع قرآن کریم می فرماید که از همان گوهر و حقیقتی که حضرت آدم (ع) را خلق کردیم از همان سرشت حوا را نیز خلق کردیم. در حقیقت می توان گفت که حضرت آدم و حوا هر دو از ماهیت واحد برخوردارند و سرشت آن دو یکی است و تنها نزد خداوند کسی گرمی است که با تقوا و پرهیز گار باشد. در عالم هستی تمامی مخلوقات نقش و جایگاه مخصوص خود را دارد و انسان در راس همه موجودات قرار گرفته و اشرف مخلوقات است در میان انسانها مساله قابل توجه موضوع جنسیتی می باشد و تفاوتی که از منظر روحی و فیزیکی در زن و مرد با توجه به ساختار فیزیکی آنان وجود دارد.

موضوع قابل توجه، تفاوت های است که میان زن و مرد دیده می شود که خود مسبب نقاط قوت و ضعف در میان این دو جنس شده است. از طرفی هم نمی توان گفت که نمود که انسانها بر حسب زیاده خواهی و داشتن خصلت متجاوزانه با توجه به فزیک توانمند و داشتن روحیات خشن نسبت به زنان همیشه قشر ناتوان و کم توان جامعه بویژه زنان و دختران را مورد خشونت های گوناگون قرار می دهند. اعمال خشونت توسط مردان بالای زنان اشکال زیادی دارد مانند آزار جسمی، روانی، جنسی، قتل ها به اصطلاح ناموسی، کشتن نوزاد دختر، قاچاق زنان و کودکان، ازدواج اجباری و زود هنگام که هر یک خشونت تلقی شده و خشونت به هر شکلی که باشد آزار دهنده و زنج آور است و از جمله موانع در مسیر توسعه اقتصادی بشر بوده که سلامت روحی و روانی افراد جامعه را جریحه دار می سازد.

به همین دلیل است که سازمان ملل متحد مراسم سالیانه 16 روزه، فعالیت علیه خشونت بر پایه جنسیت را آغاز کرده است مراسمی که با روز بین المللی زن برای پایان دادن به خشونت علیه زنان در 25 نوامبر شروع و در روز حقوق بشر در 10 دسامبر به پایان می رسد. در این ایام خشونت که زنان در سراسر دنیا متحمل می شوند برجسته ساخته و نهاد های ملی و بین المللی و زنان و دختران و مردان و پسران را تشویق می کنند که برای ایجاد تغییر جهت به چالش گرفتن نا برابری جنسیتی به مبارزه بر خیزند.

ادامه در صفحه ۲

نگاهی حقوقی و عملی به رهنمود اجرآت ادارات ...

۲- حقوق میراث: دراین بخش به توضیح مسایل مربوط به حقوق میراث اختصاص یافته که موضوعاتی چون ارکان و شرایط استحقاق میراث، ترکه و حقوق متعلق به آن، اسباب میراث، ترتیب مستحقین ارث و معرفی گروه که به غیرازاسباب میراث مستحق میراث می‌گردند.

۳- دیون وتعهدات: حق شخصی یا تعهد، منابع حقوق تعهدات در قانون مدنی افغانستان، آثار تعهد یا وجبهه، تنفیذ تعویضی(تنفیذ از طریق جبران خسارت) و مسایل مربوط به تضمین حقوق داینین.

۴- حقوق تجارت: کلیات حقوق تجارت، معاملات تجاری، حقوق تجارت، منابع حقوق تجارت، معاملات تجاری تشریح و تبیین و انواع معاملات تجاری، چون معاملات تجاری اصلی، معاملات تجاری تبعی و معاملات تجاری مختلط با تفکیک مربوطه آن.

توزیع، فروش، انتقال و اجاره زمین‌ها و مسایل مربوط به حریم‌ها همه شامل این بخش می‌باشد.

۶- بحث عقد: قواعد عمومی عقود شامل قانون مدنی افغانستان که طبق احکام مشخص در سایر عقود نیز قابل رعایت می‌باشند، مسایل مربوط به عقود ملکی، چون بیع، هبه، عقود شرکت، عقد صلح، عقد قرض، عقود انتفاع چون عقد اجاره و عقد عاریت، دربحث عقود مسایل مربوط به عقود کار چون عقد مفاوله، عقد استنماع، عقد کار، عقد وکالت، عقد ودیعت، عقد نگهبانی، و عقود توثیق چون عقد کفالت، عقد حواله، عقد رهن اعم از رهن رسمی و رهن حیزاری نیز توضیح گردیده اند.

مدفیت، ارزش و کارایی رهنمود:

نتیجه گیری و پیشنهاد:
بر اساس آنچه از اول تا اکنون گفتیم و شمردیم، تدوین رهنمود اجراءات ادارات حقوق وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان را یک گام بسیار مفید و اساسی در راه مسلکی سازی ادارات حقوق وزارت عدلیه و مفیدیت این ادارات برای اصحاب دعوی و در کل تطبیق عدالت و تضمین نظام انفرادی در کشور مفید و موثر دانسته و از این طریق از مقام وزارت عدلیه تقاضامندیم که زمینه توزیع این رهنمود را به تمام اعضای اداری و مسلکی ادارات حقوق وزارت عدلیه در مرکز و ولایات فراهم کرده و حتی پیشنهاد دارم که اگر ممکن باشد اداره محترم «پروژه عدالت» برای وکلای مدافع نیز از این رهنمود توزیع نمایند تا اجراءات تمام اطراف قضیه مسلکی شده و در تطبیق عدالت همه سهیم باشیم.

محترم میرشفیع الله «کوهستانی» کارشناس حقوق مدنی و تاجراتی ریاست عمومی حقوق، محترم ربیع الله «غوثی» کارشناس حقوق مدنی و تاجراتی ریاست عمومی حقوق، محتره عنایت الله «شرقی» آمرحقوق حوزه دوم ریاست حقوق ولایت کابل، محترم محمد غیاث «عمرخیل» آمر حقوق ریاست عدلیه ولایت ننگرهار، محترم نعمت الله «خاروان» آمرحقوق ریاست عدلیه ولایت پکتیا، محترم غلام صدیق «کمال»عضو مدیریت حقوق ولسوالی زندجان ریاست عدلیه ولایت هرات، محترم عیسی «شهاریار» آمرحقوق ریاست عدلیه ولایت بامیان، محترم احمد قواده «زیار» مدیرحقوق شوهرک حیرتانا ولایت بلخ، محترم محمد آغا صافی و محترم دکتور عصمت الله «محمدی» آموزگاران حقوقی غرض تدقیق و مرور محتوی رهنمود اجراءات ادارات حقوق مؤظف گردیدند.

خوشبختانه کمیته تدقیقی، محتوی رهنمود را در یک ورکشاپ ۵ روزه که از تاریخ ۲۷دلو الی ۳۱دلو۱۳۹۹به حمایت مالی پروژه عدالت در کابل برگزارگردیده بود مورغود، ضمن تا اصلاح برخی محتویات آن، به چاپ و تکثیر رهنمود ابراز نظرغوده و پیشنهاد مشخصی ذیل را نیز طرح نمودند که توسط مقام وزارت تأیید گردید.

۱- با در نظر داشت تغییرات و تبدیلات در اسناد تقنینی و استفاده عملی از رهنمود هذا ایجاب میکند این رهنمود حداقل سرفاه و عندالضرورت مورد بازنگری قرار گیرد تا خلاهای آن ملاحظه و باامثالهای عملی و فرضیه های متنوع ، بیشتر غنی گردد.

۲- جریان مباحثه پیرامون محتویات رهنمود هذا نشان میدهدکه مشکلات، خلاها و نواقص متعدد در اسناد تقنینی مربوط به اجراءات ادارات حقوق بخصوص قانون طرز تحصیل حقوق و طرزاعمال های ادارات حقوق موجود میباشد که با در نظر داشت مشکلات عملی ادارات حقوق ، ضرورت به باز نگری، تدقیق و مطالعه دارد.

۳- پیشنهاد میگردد که این رهنمود منحیت نصاب درسی سناژ حقوقی وزارت عدلیه نیز مورد استفاده قرار گیرد.

۴- پیشنهاد میگردد که این رهنمود از طریق ویسایات وزارت محترم عدلیه و سایر وسایل ارتباطی نیز نشر گردد تا مستفید شوندگان اداری حقوق را رهنمای غوده و مورد استفاده پوهنشی های حقوق و شرعیات ، کلینیک های حقوقی و سایر مراکز عملی و آموزشی حقوقی همچنان قرار گیرد.

البته رهنمود مذکره که توسط کمیته تدقیقی بررسی شده است، توسط مقام وزارت عدلیه تأیید آماده چاپ می باشد که عنقریب بعد از چاپ به دسترس تمامی کارمندان ادارات حقوق وزارت عدلیه و سایر مستفید شونده گان قرار خواهد گرفت..

ارایه و بررسی شکایات آزار وادیت

متضررین آزار و اذیت می توانند به مراجع تعیین شده رسیدگی به آزار و اذیت، شکایات خود را ارایه نمایند. مراجع رسیدگی به شکایات متضررین آزار و اذیت کمیته موظف محل کار و در خارج از محل کار در مراجع دیگر مانند: پولیس، سارنوالی، شوراهاى ولایتی، شوراهاى ولسوالی و سایر نهادهای حمایتی دولتی و خصوصی می باشد.

مراجع ارایه شکایات در اداره و سایر مراجع، درقانون منع آزار وادیت زنان واطفال تبین گردیده است. که ذیلاً بدانها پرداخته می شود.

الف - ارایه شکایات

۱. ارایه شکایات به اداره مربوطه

با وجودیکه قانون منع خشونت علیه زن در مورد جلوگیری از آزار وادیت وسایر خشونت ها وجود داشت با آنهم دولت جمهوری اسلامی افغانستان قانون منع آزار وادیت زنان واطفال را نافذ ساخت تا در مورد منع آزار وادیت باشد با مرتکبین آزار وادیت بر خورد جدی تر اختصاصی تر صورت گیرد.در صورت که کسی از آزار وادیت متضرر شود میتواند به اداره مربوطه شکایت تقدیم نماید. چنانچه این موضوع در ماده ۱۷ قانون منع آزار وادیت زنان واطفال پیرامون ارایه شکایت به اداره مربوطه چنین آمده:

« هرگاه زن وطفل در اداره مورد آزار وادیت قرار گیرد، خود یا نماینده قانونی او می تواند به کمیته مبارزه با آزار وادیت زنان واطفال مربوطه ، شکایت نماید.»

در صورتیکه متضرر آزار وادیت نتواند شکایت خود را بمرجع ذیصلاح برساند قانونی می تواند که این کار را انجام دهد.نا گفته نباید گذاشت که نماینده قانونی

متضررین آزار و اذیت وصی، ولی و وکیل او می باشد.

۲. ارایه شکایت به سایر مراجع:

علاوه بر ایجادکمیته مبارزه با آزار وادیت زنان واطفال مطابق قانون منع آزار وادیت زنان واطفال ، ایجاد کمیته درطرز العمل رسیدگی به شکایات آزار وادیت زنان در محل کار نیز لحاظ گردیده است. علاوهمتضررین آزار وادیت می توانند: به سارنوالی، پولیس، شوراهاى ولایتی، شورای ولسوالی وسایر مراجع شکایت خود را ارایه نمایند. چنانچه ماده (۱۸) قانون مذکور درزمینه چنین صراحت دارد :

(۱) متضرر آزار وادیت، خود یا اقارب یا نماینده قانونی وی می تواند به ادارات، پولیس، محاکم، شورای ولایتی یا شورای ولسوالی یا سایر مراجع ذیربط طور کتبی شکایت نمایند.

(۲) مراجع مندرج فقره (۱) این ماده مکلف اند، شکایات واصله را ثبت و مطابق احکام این قانون به آن رسیدگی نمایند.»

متضررین آزار وادیت می توانند خود ویا اقارب شان ویا نماینده قانونی آنها که غیرازت وصی، ولی و وکیل شان می باشد به ادارت فوق الذکر شکایت خویش را بصورت تحریری تقدیم نمایند. ادارات مذکره ملزم و مکلف اند که عراض واصله را ثبت وبه اسرع وقت به آن رسیدگی نمایند. که همه اجراءات در راستای تأمین حقوق زنان وحمایت ایشان دانسته می شود.

ب. بررسی شکایات

۱. بررسی شکایت در اداره:

کمیته های موظف در ادارات مکلف اند که شکایات واصله یا ارایه شده را در اسرع وقت بررسی نمایند. چنانچه ماده بیستم قانون منع آزار و اذیت زنان و اطفال در زمینه

تصریح میدارد:

« بررسی شکایات مبنی بر آزار و اذیت زنان واطفال در ادارت دولتی توسط کمیته مبارزه با آزار وادیت زنان واطفال مندرج ماده هفتم این قانون به اسرع وقت صورت می گیرد.»

۲. انصراف از شکایات:

سایر مراجع (پولیس، سارنوالی، شوراهاى ولایتی و ولسوالی) که در قانون موظف به بررسی شکایات متضررین آزار و اذیت زنان شده مطابق صراحت ماده۲۱ قانون منع آزار و اذیت زنان و اطفال در اسرع وقت باید اجراءات نمایند. چنانچه ماده مذکور در زمینه مشعر است:

«بررسی شکایات در سایر محلات توسط مرجعی که شکایت را دریافت نموده است، به اسرع وقت صورت می گیرد.»

انصراف از شکایات:

شاکى آزار و اذیت میتواند در هر مرحله از بررسی شکایت طوری کتبی از شکایت خود منصرف شود. در مورد ماده (۲۳) قانون منع آزار وادیت زنان و اطفال چنین مینگارد:

(۱) شاکى می تواند در مراحل بررسی شکایت و تعقیب عدلی (کشف، تحقیق و محاکمه) از شکایت خود طور کتبی انصراف نماید. دراین صورت رسیدگی به شکایت و دعوی تطبیق جزاء متوقف می گردد.

(۲) مراجع رسیدگی به شکایت درحالت مندرج فقره (۱) این ماده بعد از حصول اطمینان از اینکه انصراف کاملاً به رضایت و بدون اکراه صورت گرفته است، موضوع را به اداره مربوطه اطلاع می دهد.

(۳) هر گاه شاکى به منظور رسیدگی و ارایه دلایل مرتبط به شکایت، درخلاف مدت پنج روزگاری بدون عذر موجه به مرجع رسیدگی به شکایت حاضر نگردد، اوراق حفظ

مصاحبه مختصر با محترم پوهنیار امان الله احمدزی رئیس عمومی حقوق وزارت...

در قسمت مشکلات و مواضع در برابر اجراءات ادارات حقوق این چنین ابراز نظر فرمودند: با وجود اهمیت و نقش ادارات حقوق، مشکلات عمده در برابر ادارات حقوق وزارت عدلیه وجود دارد و توجه لازم برای حل آنها صورت نگرفته است. آقای احمدزی فرمودند: با درک اینکه اجراءات بگونه که لازم است ممکن نباشد و به همین دلیل برخی انتقادها در مورد وجود دارد و به همین دلیل اولین اولویت کاری بنده بعد از احراز مسؤلیت ریاست عمومی حقوق، بررسی جامع مشکلات ادارات حقوق از سراسر کشور و طرح برنامه های اصلاحی و بنیادی برای مؤثریت اجراءات ادارات حقوق بود. به همین دلیل فارتمی مشخصی را طرح نمودیم و نظریات مسؤلین و کارکنان ادارات حقوق را از سراسر کشور به سلسله آمريت های حقوق ولایات ومدیریت های حقوق ولسوالی ها جمع آوری، تجزیه وتحلیل و توحید

نمودیم عده ادارات حقوق را در (۶) بخش عمده دسته بندی نموده و با شرح و جزئیات لازم همراه با پلان عمل اصلاحی وضع مشکلات متذکره ترتیب و ذریعه پیشنهاد نمیر (۱۳۰۷) مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۴ به مقام محترم وزارت عدلیه تقدیم نمودیم و همزمان رسیدگی به مشکلات متذکره جزء اولویت ریاست عمومی حقوق قرار گرفته است. و برخی اجراءات نیز تا حال صورت گرفته است که مهیم ترین آن شریک ساختن مشکلات ادارات حقوق در مورد همکاری محاکم یا ستره محکمه است. به اساس طرح اصلاحی ریاست عمومی حقوق مشکلات شناسای شده شامل موارد ذیل میباشد.

۱- بادر نظر داشت ضرورت جدی ادارات حقوق به یک رهنمود جامع و عملی، رهنمود متذکره را بعد از تصحیحات لازم در دو بخش (بخش اول: اجراءات عملی ادارات حقوق بخش دوم: بخش ضمیمه وی رهنمود: حقوقی نیز به بحث گرفته شد.

وزیر عدلیه بر یکسان سازی معاشات کارمندان این وزارت تاکید کرد

گزارشگر: بشیر احمد جباری

قضاپوه فضل احمد معنوی، وزیر عدلیه کشور در نشست شورای رهبری این وزارت پر عدلانه سازی و یکسان سازی معاشات کارمندان وزارت عدلیه تاکید کرد. نشست شورای رهبری وزارت عدلیه صبح امروز سه شنبه، ۳ جدي با حضور وزیر عدلیه، معین اداری و رؤسای ادارات مرکزی این وزارت برگزار شد. فضل احمد معنوی در این نشست گفت که معاشات کارمندان وزارت باید یکسان و عادلانه شود و در صورتی که مواضع قانونی در برابر آن موجود باشد، تلاش می کند تا آن را از طریق شورای عالی حاکمیت قانون حل سازد. او به خاطر مشکلات در تطبیق قراردادهای استرداد قضایای دولت به بود مشورتی و مسوولان ادارات حقوق و قضایای دولت وظیفه سپرد تا رهنمود مشخص برای حل این مشکل تهیه کنند و تاکید کرد که قراردادهای استرداد باید به اساس یک مطالعه و تحقیق جدی صادر شود. فضل احمد معنوی همچنین هدایت داد تا طرزاعمال مراسم تحلیف برای اعضای مسلکی ایجاد شود و کارمندان مسلکی برای جلوگیری از فساد سوگند یاد کنند. او گفت که همکاران ما با این کار نشان خواهند داد که اراده شان در راستای مبارزه با فساد قاطع است. وزیر عدلیه با اشاره به نیازمندی های تشکیلاتی وزارت عدلیه هم گفت که این نیازمندی ها در تشکیل سال مالی ۱۴۰۰ در نظر گرفته شود.

اصطلاحات حقوقی

تجری: اقدام به عملی که جرم است از روی عمد و علم به معنی تمرد نیز می باشد.

صلح: عقدی است که در آن طرفین توافق بر امری از امور کنند، بدون اینکه توافقی آنها به عنوان یکی از عناوین معروف عقود باشد.

عرف: چیز یکه در ذهن شناخته شده و مأثور و مقبول خرد مندان است.

علت: امری است به محض وقوع آن چیز دیگری بدون اینکه تأخیری رخ دهد به دنبال آن واقع شود.

قرض: عقدی است که به موجب آن یکی از طرفین عقد مقدار معینی از مال خود به طرف دیگر تحلیک می کند و طرف او مثل آن را از حیث مقدار، جنس و وصف رد کند.

شبه عقد: عبارت است از عمل ارادی که قانون آنرا منع نکرده و بدون اینکه عقدی منعقد شود، ایجاد تعهد درمقابل غیر کند.

شرط: امر است محتمل الوقوع در

معلومات در مورد قواعد ماهوی دعوی حقوقی (حقوق فامیل، حقوق میراث، دیون و تعهدات، حقوق تجارت، حقوق ملکیت و عقود) مورد تأیید قرار دادیم و از نظر ما آماده چاپ و توزیع به ادارات حقوق میباشد.

۲- با در نظر داشت تغییرات و تعدیلات در اسناد تقنینی و استفاده عملی از رهنمود هذا ایجاب میکند که این رهنمود حداقل سالانه و عندالضرورت مورد بازنگری قرار گیرد تا خلاهای آن مرفوع و بامثالهای عملی و فرضیه های متنوع، بیشتر غنی گردد.

۳- جریان مباحثه پیرامون محتویات رهنمود هذا نشان میدهد که مشکلات، خلاها و نواقص متعدد در اسناد تقنینی مربوط به اجراءات ادارات حقوق به خصوص قانون طرز تحصیل حقوق و طرزاعمال های ادارات حقوق موجود میباشد که بادر نظر داشت مشکلات عملی ادارات حقوق، ضرورت به بازنگری، تدقیق و

خشونت جنسی یا...

زنان در افغانستان دانسته شده است. که این خشونت ها به نحوی از انحاء ریشه در رسم و رواج های سنتی جامعه دارد. در پاره از موارد این خشونت ها بصورت تابو درآمده و همواره کتمان می شود.

در مورد اعمال خشونت جنسی و جنسیتی لوی سازمانی افغانستان اعلان کرده است که در سال ۱۳۹۸ به بیش از ۲۵۰۰ قضیه خشونت جنسی علیه زن رسیدگی کرده است که ۱۴۹ مورد آن تجاوز جنسی بوده است.

پایدها و راه کارها:

اعمال هر نوع خشونت پیامدهای ناگوار فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بر زنان در پی داشته و تأثیر بدی بر زندگی آنان می گذارد. این خشونت ها مشکلات عدیده از قبیل روانی، بی سرنوشتی، خودسوزی، خودکشی، ترک تحصیل، ترک منزل، روی آوردن به فحشاء، معلولیت های اعضای بدن، ابتلا به امراض جنسی کوبانگون برای زنان به همراه دارد. پژوهش های بین المللی نشان داده است که بطور کل ۷۰ درصد زنان در طول عمر شان خشونت را تجربه کرده اند و خشونت علیه زنان در فرهنگ و تاریخ ما ریشه دارد و اغلب توسط نزدیکان و آشنایان انجام می می یابد و این امر در جوامع زمانی وخیم تر می شود که قربانیان خشونت از خدمات حمایتی محروم بوده و قوانین بطور موثر از زنان قربانی حمایت نکرده و مرتکبین هم مجازات می شوند.

به منظور بیرون رفت از این معضل اجتماعی آگاهی زنان و مردم در باره حقوق و امتیازات اجتماعی، جایگاه حقوقی زن در روابط خانوادگی، مبارزه با عرف و سنن ناپسند و

مبارزه مستمر با فرهنگ مرد سالاری از جمله موارد است که در کاهش خشونت علیه زن موثر خواهد بود.

افزایش آگاهی خانواده ها در قریه ورستا ها، شهرهای کوچک، آموزش مهارت ها در زمان مناسب، اصلاح قوانین، جلب اعتماد مردم به نهاد های عدلی و قضایی، تسریع رسیدگی به قضایای خشونت، تهیه پژوهش های کاربردی و ارایه راه حل های مناسب با موضوع خشونت جنسی یا جنسیتی از جمله موارد است می تواند در امر کاهش خشونت مؤثر تمام شود که متأسفانه درحد مطلوب به آن پرداخته نشده است.

آموزش و آگاهی مردان در قسمت رعایت حقوق زنان و تبعات ناشی از عدم مراعات کردن حقوق آنان می تواند در راستای کاهش خشونت علیه زنان مؤثر باشد.

تعریف خشونت جنسی:

خشونت جنسی یا جنسیتی خشونت است که علیه یک شخص بخاطر جنسیت او صورت می گیرد که این امر شخص را و ادار به انجام کاری از طریق اعمال خشونت می کند. خشونت های جنسی یا جنسیتی تنها فیزیکی و جنسی نبوده بلکه آسیب عمیق روحی و روانی نیز به دنبال داشته که اگر قتل را به همراه ندارد ولی تهدید به قتل را دارد.

انواع خشونت جنسی:

خشونت جنسی انواع گوناگون دارد که عبارت از اعمال هر گونه عمل، تلاش یا تهدید است که در اصل جنسی بوده و بدون رضایت قربانی صورت می گیرد. که درذیل به انواع خشونت جنسی یا جنسیتی اشاره می نمایم:

۱- خشونت جنسی:

تحقیقاتی که در اکثر کشورهای جهان بوجود آمده است بیانگر اعمال خشونت جنسی یا جنسیتی بوده که عمده ترین قربانیان خشونت جنسی یا جنسیتی را زنان و دختران قرار می دهد. همچنان هر گونه عمل جنسی با کودک زیر سن ۱۸ سال خشونت جنسی محسوب شده و این عمل اثرات مخربی بر پیشرفت و سلامت ذهنی و جسمی کودک درگیر باین مسئله دارد.

خشونت جنسی شامل ضرب و شتم، مشت زدن، نقص عضو، یا کشتن اغلب با اشکال خشونت عاطفی و روانی همراه می باشد.

۲- خشونت عاطفی و روانی:

عبارت از آزار و اذیت زبانی یا تحقیر و توهین است و از طرفی هم میتواند جدا کردن یک شخص از دوستان و خانواده اش باشد.

۳- خشونت اجتماعی:

عبارت از مانع شدن حضور یک شخص در جامعه بوده که شامل محرومیت یک فرد از دسترسی به خدمات صحتی، درمانی، تحصیلی، کار، محرومیت از حقوق مدنی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی او می باشد.

۴- خشونت خانوادگی:

شامل هر گونه خشونت جسمی، جنسی، روانی، زبانی، اقتصادی بین شخص با دیگر افراد خانواده است ممکن از طرف اعضای خانواده و یا اشخاصی که به عنوان اعضای خانواده تلقی می شوند باشد. خواه این افراد در خانه زندگی کنند و یا در خانه های جدا گانه. مانند قتل های ناموسی، چند همسری، ازدواج اجباری، ازدواج زیر سن را می توان نام برد. در جزء ۱ و ۲ ماده دوم میثاق حقوق مدنی و سیاسی تمام دول عضو سازمان ملل متحد را

مرکز تلفنی مشوره‌دهی حقوقی با شماره ۱۸۸ فعال می‌شود

گزارشگر: بشیراحمد «عزیزی»

حقوقی به شهروندان ایجاد شده است، تاکید کرد و گفت که این شماره باید به صورت گسترده تبلیغ شود. او گفت که با وزارت مخابرات و شرکت‌های مخابراتی در زمینه رایگان‌سازی یا کاهش قابل توجه نرخ تماس شهروندان به این شماره گفتگو خواهد شد.

ادامه در صفحه ۳

دارد که در ۲۳ ولایت کشور و سه مرکز عدلی توظیف اند و در نظر است تا مساعدت‌های حقوقی در سایر ولایاتی که نیاز باشد هم از سوی این نهاد به همکاری وزارت عدلیه، ارایه شود. وزیر عدلیه در این دیدار با ابراز قدردانی از همکاری‌های این نهاد، به فعال‌سازی دوباره مرکز تلفنی ۱۸۸ که به هدف مشوره‌دهی و آگاهی‌دهی

بخش مساعدت‌های حقوقی معلومات ارایه کرد و افزود که این نهاد از سال ۲۰۰۳ تا کنون در بیش از ۶۳ هزار قضیه مساعدت حقوقی ارایه کرده است. به گفته او، این نهاد در سال‌های اخیر، هرسال بیش از ده هزار قضیه را از مرحله کشف تا نهایی شدن مساعدت می‌کند. وی گفت که بنیاد بین‌المللی حقوق بیش از ۱۰۰ مساعدت حقوقی در اختیار

قضاوتپوه فضل احمد معنوی، وزیر عدلیه کشور صبح امروز سه‌شنبه، ۲ جدي با حضور آقایان رییس بنیاد بین‌المللی حقوق در افغانستان (ILF-A) دیدار و درباره تقویت همکاری‌ها به ویژه در بخش آگاهی‌دهی حقوقی گفتگو کردند. آقای وقار در این دیدار درباره همکاری‌های دایمی بنیاد بین‌المللی حقوق با وزارت عدلیه به ویژه در

حقوق طفل از دیدگاه شرع و قانون

تبع ونگارش: دردانه «مظری»

ظرفیت یا طفلی یکی از مراحل رشد انسان محسوب شده، اهمیت این مرحله در زندگی انسان مورد توجه خاصی قرار دارد. زیرا اطفال به علت صغر سن و عدم رشد فیزیکی و روحی نمی‌توانند امور خویش را انجام دهند. آنها برای رفع حوایج اولیه خود (خوردن، پوشیدن، راه رفتن) و سایر موارد به کمک و یاری اطرافیان خویش نیازمند هستند تا از گزند حوادث در امان بمانند. بنا برین، والدین و سرپرستان قانونی طفل در زمینه باید مطابق نورم‌ها و قوانین ملی و بین‌المللی رفتار نمایند تا اطفال امروز که آینده سازان فردای کشوراند افراد متعهد و مسؤول بار آیند.

دانشمندان علوم انسانی با توجه به احادیث نبوی و آموزه‌های قرآنی به موضوع تربیت اطفال توجه ویژه می‌نمایند داشته‌اند. زیرا تکامل مادی و معنوی جوامع بشری در گرو توجه کامل به سلامت روحی و جسمی اطفال است.

قوانین اسلام زندگی آدمی را قبل از تولد تا لحظه مرگ در بر گرفته است حقوق اطفال چه حقوق واجب و چه وظایف اخلاقی به عنوان یکی از قوانین مورد ضرورت بشر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زیرا اطفال همواره در معرض آسیب‌های گوناگون اجتماعی و فرهنگی به علت ناتوانی جسمی و روحی قرار دارند.

اطفال به علت عدم تکامل، رشد بدنی و فکری قبل و بعد از تولد به مراقبت و توجه خاص که شامل حمایت قانونی مناسب می‌باشد نیازمند است نظر به همین آگاهی‌دهی به مراقبت‌های قابل توجه ضرورت دارند و از همین سبب است که اکثریت کشورهای جهان و نهادهای بین‌المللی جهت حفاظت از حقوق اطفال نورم‌ها و قوانین ملی و بین‌المللی که حافظ مصالح اولیای اطفال باشند را تدوین نموده‌اند. مانند اعلامیه ژنو حقوق اطفال سال ۱۹۲۴، کنوانسیون حقوق طفل مصوب ۱۹۸۹ مجموع عمومی سازمان ملل متحد و میثاق حقوق طفل در اسلام اشاره نمود.

با نظر داشت کنوانسیون حقوق طفل، سران کشورهای اسلامی جهت تدوین میثاق حقوق طفل با رویکرد اسلامی به منظور حفاظت از حقوق اطفال تلاش نمودند تا در تدوین این میثاق اهداف سازمان کنفرانس اسلامی مندرج در منشور و قطعنامه‌های مصوب کنفرانس سران، وزراء و کنوانسیون‌های بین‌المللی امضاء شده توسط دولت‌های عضو را در نظر بگیرند.

همچنین اصول مندرج در بیانیه داکا در خصوص حقوق بشر اسلامی سال ۱۹۸۳، بیانیه قاهره در خصوص حقوق بشر اسلامی سال ۱۹۹۰ و بیانیه حقوق مراقبت اطفال در اسلام مصوب هفتمین کنفرانس سران اسلامی در زمینه ایفای مسوولیت عظیم در قبال اطفال که پرچم‌دار آیند امت اسلامی می‌باشند میثاق حقوق طفل در اسلام را تصویب نمودند. علاوه بر آن قانون حمایت حقوق طفل در ۲۰ صحت سال ۱۳۹۷ به تاسی از حکم ماده هفتاد و نهم قانون اساسی افغانستان به داخل ۱۶ فصل و ۱۰۸ ماده از طریق فرمان تقنینی تصویب گردیده است.

ادامه دارد

نگاهی حقوقی و عملی به رهنمود اجراءات ادارات حقوق وزارت عدلیه

گرد آوری: عنایت الله «شرفی»

وزارت عدلیه، ارایه گردیده است. طوری که در فصل اول تحت عنوان معلومات عمومی در مورد ادارات حقوق تاریخچه ادارات حقوق، ساختار تشکیلاتی ادارات حقوق، اسناد تقنینی حاکم بر اجراءات ادارات حقوق، وظایف و مکلفیت‌های ادارات حقوق، صلاحیت ادارات حقوق در رسیدگی به قضایای حقوقی، رابطه ادارات حقوق با سایر ارگانهای ذیربط مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

فصل دوم بخش اول رهنمود به نحوه رسیدگی قضایا در ادارات حقوق وزارت عدلیه پرداخته است. طوری که موضوعات متعددی چون چگونگی بررسی غرایض حقوقی حالات استثنایی در تحصیل حقوق محل و فصل منازعات از طریق مصالحه و میانجیگری، اقدامات جبری ادارات حقوق در تحصیل حق، چگونگی جمع آوری حق البتت غرایض و محصول حقوق و در نهایت حمایت قانونی از کارمندان ادارات حقوق همه از مواردی اند که در این فصل مورد بررسی مفصل قرار گرفته اند.

بخش رهنمود:

بخش دوم یا بخش ضمیمه رهنمود اجراءات ادارات حقوق وزارت عدلیه در بر گیرنده معلومات در مورد قواعد ماهوی دعوی حقوقی بوده و مطالب ذیل را در ۵ فصل کنجانیده است:

۱- **حقوق فامیل:** شامل موضوعات چون: خواستگاری، ازدواج، آثار عقد ازدواج، انحلال ازدواج، آثار انحلال ازدواج و حقوق اولاد پرداخته شده است.

ادامه در صفحه ۳

خوشبختانه ریاست عمومی حقوق با همکاری استادان پوهنتون‌ها، کارمندان ادارات حقوق و با همکاری تخنیک «تیم حقوق پروژه عدالت» کتاب مفصلی را تحت عنوان «رهنمود اجراءات ادارات حقوق وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان» تحریر و تدوین نموده اند که از جهات مختلف متمر و راهنمای کامل برای کارمندان مسلکی ادارات حقوق وزارت عدلیه در کابل و ولایات به شمار می‌آید. این رهنمود بیشتر از همه برای کارمندان مسلکی جدید ادارات حقوق است که تازه داخل سیستم کار گردیده اند. درآتی به معرفی مختصر این رهنمود می‌پردازیم.

محتویات رهنمود:

رهنمود اجراءات ادارات حقوق وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان در دو بخش کلان ترتیب شده است. طوری که در بخش اول رهنمود «نحوه اجراءات ادارات حقوق» تبیین شده است و در بخش دوم رهنمود که «بخش ضمیمه رهنمود» است شامل معلومات در مورد قواعد ماهوی دعوی حقوقی مثل حقوق فامیل، حقوق میراث، دیون و تعهدات، حقوق تجارت، حقوق ملکیت و عقود را در بر می‌گیرد.

نحوه ادارات حقوق:

رهنمود اجراءات ادارات حقوق وزارت عدلیه در بخش «نحوه اجراءات ادارات حقوق»، ضمن دو فصل پیرامون معلومات عمومی در مورد ادارات حقوق وزارت عدلیه و چگونگی رسیدگی به قضایای حقوقی در ادارات حقوق

هدف ایجاد قوانین از سوی دولت‌ها تنظیم امور اجتماعی و روابط افراد جامعه است تا همه حقوق و وجایب خویش را در مقابل دیگران شناخته و در روشنایی آن به همدیگر احترام کرده و از تعرض به منافع دیگران خود داری نمایند.

ولی اوضاع و احوال افراد همیشه آن گونه نیست که حقوق یک دیگر را احترام گذارند. بلکه بسی واقع می‌شود که عده‌ای از افراد به حقوق دیگران تعرض نموده اموال و ملکیت دیگران را غصب می‌نمایند.

برای دفاع از نظام اجتماعی و تطبیق قانون و عدالت لازم است تا نهادهای در جامعه وجود داشته باشند که به این مأمور رسیدگی نمایند. در نظام حقوقی افغانستان محاکم خانوادگی، وزارت عدلیه کارشان همین تفکیک حق از باطل و تطبیق عدالت است.

برای نیل و رسیدن به اهداف مقدس فوق در عرصه مسایل حقوقی به معنای اخص کلمه (حقوق مدنی و تجارتی) وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان مطابق قوانین ذیربط در زمینه تطبیق نقش محوری و کلیدی را ایفا می‌نمایند.

آگاهی و تسلط به مفاهیم قوانین مربوطه قدم اولی برای شناسایی جانب ذیحق و تشخیص طرف باطل است. ازاین رو لازم است تا کارمندان مسلکی ادارات حقوق وزارت عدلیه به مفاهیم قوانین و مقررات مربوطه تسلط و حاکمیت کامل داشته باشند تا وظایف خویش را به گونه لازم ایفا نمایند.